

Handläggare
Anna Mróz
Telefon: 08-508 28 182**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2014-11-18 p.10

Stockholms Hamn AB:s prövotidsredovisning avseende bulleremissioner och utsläpp av dagvatten från hamnverksamheten i Värtahamnen-Frihamnen

Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr M 2807-07

Förvaltningens förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden vidhåller att Stockholms Hamn AB ska komplettera sina prövotidsredovisningar samt justera sina förslag till slutliga villkor i enlighet med de synpunkter som anges i förvaltningens yttrande.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar att dagvattenreningsanläggningarna som ska anläggas i Värtahamnen-Frihamnen ska förberedas för provtagning av ingående och utgående vatten till recipient.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar att Stockholms Hamn AB i samråd med miljöförvaltningen ska ta fram provtagnings- och skötselprogram för de av Hamnen föreslagna dagvattenanläggningarna. Programmen ska inges till miljö- och hälsoskyddsnämnden senast sex veckor innan reningsanläggningarna tas i drift. Även resultatet av efterföljande provtagningar och eventuellt behov av ytterligare skyddsåtgärder ska redovisas och utvärderas i samråd med miljöförvaltningen.
4. Översända beslutet till mark- och miljödomstolen.

Sammanfattning

Miljööverdomstolen har i dom den 19 april 2011 meddelat tillstånd för hamnverksamhet i Värtahamnen – Frihamnen. Tillståndet förenades med flera provotidsvillkor avseende bl.a. bulleremissioner från hamnverksamheten samt utsläpp av dagvatten från hamnområdet. I takt med att tidpunkten för provotiderna löpt ut har Stockholms Hamn AB (Hamnen) ingett provotidsredovisningar till mark- och miljödomstolen som bl.a. innehåller förslag på slutliga villkor för ekvivalenta, momentana och lågfrekventa ljudnivåer från hamnverksamheten i Värtahamnen-Frihamnen samt för momentana ljudnivåer från den hamnrelaterade tågtrafiken. Hamnen har även ingett en provotidsredovisning med förslag på reningssystem för dagvatten från hamnytorna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig över Hamnens redovisningar vid sammanlagt fem tillfällen. Hamnen har nu bemött remissinstansernas senast framförda synpunkter och mark- och miljödomstolen har gett nämnden möjlighet att senast den 4 december 2014 yttra sig över Hamnens bemötande.

I fråga om buller anser miljöförvaltningen att nämndens tidigare synpunkter om behov av kompletteringar av Hamnens provotidsredovisningar samt justeringar av några av de förslagna bullervillkoren i huvudsak ska kvarstå.

När det gäller frågan om hanteringen av dagvatten godtar förvaltningen Hamnens förslag till reningsanläggningar. För att det ska vara möjligt att kunna bedöma och utvärdera om Hamnens förslag till rening ger en godtagbar rening av dagvattnet anser miljöförvaltningen dock att dagvattenreningsanläggningarna ska förberedas för provtagning av ingående och utgående vatten till recipient. Vidare anser förvaltningen att Hamnen ska ta fram ett provtagnings- och skötselprogram i samråd med förvaltningen. Programmet ska inges till miljö- och hälsoskyddsnämnden senast sex veckor innan reningsanläggningarna tas i drift. Även resultatet av efterföljande provtagningar och eventuellt behov av ytterligare skyddsåtgärder ska redovisas och utvärderas i samråd med miljöförvaltningen.

Bakgrund

Miljööverdomstolen har i dom den 19 april 2011 meddelat tillstånd för hamnverksamhet i Värtahamnen – Frihamnen. Tillståndet förenades med flera provotidsvillkor avseende bl.a. bulleremissioner från hamnverksamheten samt utsläpp av dagvatten från hamnområdet. I takt med att tidpunkten för provotiderna löpt ut har Stockholms Hamn AB (Hamnen) ingett provotidsredovisningar till mark- och miljödomstolen i dessa delar tillsammans med förslag till slutliga villkor för ekvivalenta, momentana och lågfrekventa ljudnivåer från hamnverksamheten i Värtahamnen-Frihamnen samt för momentana ljudnivåer från den hamnrelaterade tågtrafiken. Hamnen har även ingett en provotidsredovisning med förslag på reningssystem för omhändertagande av dagvatten från hamnytor. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig till domstolen över Hamnens redovisningar gällande bulleremissioner från hamnverksamheten vid sammanlagt fyra tillfällen (MHN 2013-03-12, MHN 2013-09-24, MHN 2014-02-04 och MHN 2014-05-20) samt vid ett tillfälle gällande Hamnens provotidsredovisning avseende hanteringen av dagvattenutsläpp (MHN 2014-08-26).

Hamnen har nu bemött remissinstansernas senast framförda synpunkter och mark- och miljödomstolen har gett nämnden möjlighet att senast den 4 december 2014 yttra sig över Hamnens bemötande.

Hamnens bemötande av remissinstansernas synpunkter kan läsas i sin helhet i bilaga 1.

Förvaltningens synpunkter

Nedan ges en kort sammanfattning av nämndens senast framförda synpunkter avseende buller- respektive dagvattenfrågorna, en återgivning av Hamnens bemötande av nämndens synpunkter och slutligen förvaltningens nuvarande inställning till Hamnens bemötande.

MHN:s tidigare framförda synpunkter avseende Hamnens provotidsredovisningar gällande buller:

Nämnden har i huvudsak ställt sig positiv till Hamnens förslag till slutliga bullervillkor men har också ansett att Hamnens provotidsredovisningar och förslag till slutliga villkor behöver kompletteras respektive justeras i enlighet med följande

sammanfattning av nämndens kvarstående synpunkter (MHN 2014-05-20, bilaga 2):

1. För att domstolens prøvotidsvillkor om Hamnens möjligheter att införa differentierade hamnavgifter i syfte att uppnå lägsta möjliga bullernivå (p. 2, sid 5 i MÖD:s dom) ska anses vara utrett behöver Hamnens redovisning kompletteras med följande uppgifter:
 - En beskrivning av vilka modeller/system för differentiering av hamnavgifterna som utretts och vilka svårigheter och/eller möjligheter som identifierats i och med detta.
 - En redogörelse för om en differentierad hamnavgift kan utformas som en tilläggsavgift för fartyg som genererar ljudnivåer som är högre än de bullervillkor som kommer fastställas för Värtahamnen - Frihamnen.
 - Ett förtydligande om de utredningar och initiativ på nationell och internationell nivå som beskrivs i Hamnens utredning även omfattar bullerreducerande åtgärder.
2. För att domstolens prøvotidsvillkor avseende buller från hamnverksamheten ska anses vara utrett vad gäller frågan om möjligheten att teckna avtal med trafikerande linjetrafik i syfte att begränsa bullernivåerna (p. 1, sid 4 i MÖD:s dom), behöver Hamnen redogöra närmare för de diskussioner som förts med aktuella rederier.
3. Hamnens villkorsförslag gällande momentana ljud från containerhanteringen (p. 2 i Hamnens förstahandsyrkande) bör ändras på så sätt att begränsningsvärdet sänks med 5 dBA till 60 dBA, angivet som L95-värde, så att det bättre speglar de faktiska ljudnivåerna från Containerterminalen.
4. Hamnens villkorsförslag gällande momentana ljud från den hamnrelaterade tågtrafiken (p. 1 i Hamnens villkorsförslag för buller från hamnrelaterad tågtrafik) bör ändras så att det framgår att bullerdämpande åtgärder på befintliga bostadshus, som säkerställer att inomhusriktnivåerna för momentana ljud inomhus kan innehållas, ska vidtas så snart som möjligt men senast två år från lagakraftvunnen dom.

5. Begreppet ”årsmedelnatt” som används i Hamnens förslag till bullervillkor (p. 2 i Hamnens andrahandsyrkande) behöver förklaras närmare.

Hamnens bemötande av nämndens synpunkter:

Med avseende på uttrycket årsmedelnatt så konstaterar Hamnen att detta är ett vedertaget begrepp i akustiska sammanhang. Årsmedeldygn och årsmedelnatt är således vedertagna begrepp vid beräkning och bedömning av trafik- och flygbuller och samma utgångspunkter bör gälla för Hamnens verksamhet, där ljudalstringen varierar såsom för trafik- och flygbuller.

Maxnivåer från trafik utomhus beräknas enligt praxis som ett L95-värde där 95 procent av bullerhändelserna håller sig under det beräknade värdet. Baserat på detta värde kan man därefter beräkna hur många händelser som överskrider en viss nivå som kan medföra överskridanden inomhus.

Förvaltningens synpunkter:

Miljöförvaltningen godtar Hamnens förklaring av begreppet årsmedelnatt även om det bör tilläggas att uttrycket inte är vedertaget vad gäller buller från hamn- och industriverksamhet. Förvaltningen har dock inget att invända mot att begreppet även används i villkor gällande hamnbuller.

I övrigt konstaterar förvaltningen att Hamnen inte bemött nämndens synpunkter om behovet av kompletteringar respektive justeringar av Hamnens förslag till bullervillkor (punkterna 1 till 4 ovan). Förvaltningen vidhåller därmed nämndens tidigare framförda synpunkter i dessa delar.

MHN:s tidigare framförda synpunkter avseende Hamnens prøvotidsredovisning gällande utsläpp av dagvatten:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden framförde i sitt yttrande till domstolen den 26 augusti 2014 (bilaga 3) att nämnden är positiv till att dagvattnet från Värta- och Frihamnspiren kommer att renas innan utsläpp till Lilla Värtan. Nämnden angav dock även att Hamnens redovisning till domstolen behöver kompletteras med en närmare redogörelse för de olika möjligheter att rena dagvatten som varit föremål för Hamnens utredning.

Redovisningen bör innehålla uppgifter om kostnaden för de olika

reningsalternativen i förhållande till miljönyttan med åtgärderna. För det reningsalternativ som Hamnen förordar bör det även beskrivas hur anläggningarnas reningsfunktion ska säkerställas med hjälp av skötsel och provtagning. Anledningen till att ovanstående uppgifter inte redan är kända för förvaltningen är att Hamnen inte genomfört något samråd med förvaltningen i enlighet med det meddelade provotidsvillkoret.

Hamnens bemötande av nämndens synpunkter:

Hamnen har som en följd av inlämnat tillstånd till hamn- och vattenverksamhet påbörjat arbeten som medför att dagvattenhanteringen kommer att göras om i hamnområdet. Hamnen har därför inte sett som önskvärt att - inom ramen för de undersökningar som genomförts i enlighet med provotidsförordnandet under punkten 5 - genomföra regelrätta mätningar i den dagvattenhantering som ska avvecklas. Hamnen har istället utgått från de schablonberäkningar som genomförts och redovisats bl.a. under fliken 10 pärm 2 i ansökan och med detta som utgångspunkt föreslagit hur dagvattenhanteringen bör utformas. Hamnen har i dessa delar även utgått från de överväganden som gjorts i fråga om hamnarna i Kapellskär och Nynäshamn och som prövats med slutliga villkor som svarar mot det förslag som redovisats i detta mål. Hamnen har därmed för egen del inte sett möjlighet att överväga ytterligare eller andra metoder än de som redovisats. Hamnen uppfattar inte heller att nämnden har någon egen synpunkt i den frågan. I den dialog som förts och ständigt förs med förvaltningen under projektets gång har inte heller något sådant kommit fram.

Vad gäller skötsel och provtagning av föreslagna reningsmetoder följer sådant av de produktblad som finns för respektive reningsmetod och - anläggning.

Förvaltningens synpunkter:

Miljöförvaltningen anser att Hamnens överväganden vad gäller behovet av ytterligare undersökningar av dagvattnets kvalitet samt Hamnens överväganden gällande utformningen av dagvattenhanteringen borde ha varit föremål för samråd med miljöförvaltningen i enlighet med meddelat provotidsvillkor avseende utsläpp av dagvatten. Eftersom Hamnen inte fört någon dialog med förvaltningen gällande dagvattenhanteringen har förvaltningen inte haft något underlag att ta ställning till och därmed inte heller haft möjlighet att framföra synpunkter gällande de överväganden som Hamnen gjort. Som nämnden

påpekat i sitt tidigare yttrande till domstolen (MHN 2014-08-26, bilaga 3) så har Hamnens dialog med förvaltningen avseende Värta- och Frihamnspiren endast avsett hanteringen av byggstörningar och inte Hamnens dagvattenutredning.

Behovet av kompletteringar som nämnden också pekat på i sitt tidigare yttrande till domstolen har utgått från att Hamnen i sin redovisning till domstolen (aktbilaga 279) angett att de utrett olika möjligheter att rena dagvattnet. Förvaltningen förstår Hamnens nuvarande förtydligande på så sätt att de olika alternativen för dagvattenhanteringen som utretts av Hamnen till stora delar bygger på överväganden som gjorts inom ramen för prövningarna av hamnarna i Kapellskär och Nynäshamn och att Hamnen därmed inte gjort några specifika utredningar av alternativa reningsmetoder än de som föreslås för Värtahamnen-Frihamnen (reningsanläggningar i form av grovslamavskiljare, oljeavskiljare, samlingsbrunn och haveriskydd i form av ventilbrunn).

Förvaltningen har förståelse för att det av praktiska skäl kan finnas begränsade möjligheter för en alternativ utformning av dagvattenhanteringen inom ett hamnområde. Förvaltningen godtar mot bakgrund av det Hamnens förslag till reningsanläggningar för dagvattnet. För att det ska vara möjligt att kunna bedöma och utvärdera om Hamnens förslag till rening ger en godtagbar rening av dagvattnet anser miljöförvaltningen dock att dagvattenreningsanläggningarna ska förberedas för provtagning av ingående och utgående vatten till recipient.

Vad gäller Hamnens hänvisning till att skötsel och provtagningsmetoder framgår av produktblad för respektive reningsmetod och -anläggning så har förvaltningen inte tagit del av några sådana produktblad. Mot bakgrund av det anser förvaltningen att ett provtagnings- och skötselprogram ska tas fram av Hamnen i samråd med förvaltningen. Programmet ska inges till miljö- och hälsoskyddsnämnden senast sex veckor innan reningsanläggningarna tas i drift. Även resultatet av efterföljande provtagningar och eventuellt behov av ytterligare skyddsåtgärder ska redovisas och utvärderas i samråd med miljöförvaltningen.

SLUT

Bilaga 1	Hamnens bemötande av remissinstansernas synpunkter. Remiss från mark- och miljödomstolen.
Bilaga 2	Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande till mark- och miljödomstolen (MHN 2014-05-20), exkl. bilagor.
Bilaga 3	Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande till mark- och miljödomstolen (MHN 2014-08-26), exkl. bilagor.